

ליל פסח שחל בשבת ובמוצש"ק

שוע"ר סי' רצו

יט לדברי האומרים שעיקר הבדלה הוא מן התורה ... גם הנשים חייבות בהבדלה מן התורה ... אבל לדברי האומרים שמצות זכור אינה אלא בכניסת השבת ולא ביציאתו, ועיקר הבדלה אינה אלא מדברי סופרים, יש מי שאומר שהנשים פטורות ממנה כמו שהן פטורות מכל מצות עשה שהזמן גרמא בין של תורה ... הנשים עצמן יכולות להבדיל לעצמן אף אם הם פטורות, כמו שהן יכולות לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא שמקיימות שאינה ברכה לבטלה.

שוע"ר סי' שכא

ג אסור לעשות מי מלח מרובים או שאר משקין עם מלח מרובים לתת לתוך הכבשים, דהיינו מיני ירקות או שאר דברים שכובשים להתקיים (אפילו יאכל מהם גם לאלתר שאינו טורח בשביל החול לבד מכל מקום), כיון שכובש אותם להתקיים דומה לעיבוד שהמלח מקיימן. ויש אומרים שהכובש אסור מפני שהוא כמבשל מדברי סופרים. ואפילו לעשות מי מלח או שאר משקין עם מלח שלא לתת לתוך הכבשים, אלא לטבול בהם את פתו ולתת לתוך התבשיל אסור לעשות מהם הרבה ביחד, דהיינו לעשות בבת אחת לצורך טבול ב' סעודות, אלא מעט לצורך סעודה אחת בלבד (מפני שכשהוא עושה מהם הרבה נראה כאלו עושה אותם לכבישה).

טז הלש הוא מאבות מלאכות, ואינו חייב בנתינת המים לתוך הקמח בלבד אלא עד שיגבל כדרכו בחול. ואין המגבל חייב אלא בדברים שהם בני גיבול, כגון קמח או עפר לטיט של בנין, אבל אפר וחול הגס ומורסן וקמח קלי וכיוצא בהם לאו בני גיבול הן, והמגבלן פטור אבל אסור מדברי סופרים, לגבל קמח קלי הרבה שמא יבא לגבל קמח שאינו קלי ויתחייב. אבל מותר לגבל את הקלי מעט מעט שזהו שינוי מדרך החול...

ויש חולקין על כל זה ואומרים שאין חילוק בין דברים שהם בני גיבול לדברים שאינם בני גיבול, ובכולן חייב בנתינת מים לבד או אחד משאר משקין ומי פירות, אע"פ שלא גיבל כלל, כי נתינת המים זהו גיבול. אלא אם כן הגיבול הוא רך שאז אין כאן לישה כלל, ואין איסורו אלא מדברי סופרים, והתירוהו לצורך השבת ע"י שינוי ... דהיינו ליתן השתיתא תחלה ואח"כ החומץ במקום שזהו שינוי או להפך במקום שההפך הוא שינוי.

שוע"ר סי' תעג

ו אם חל במוצאי שבת צריך לומר הבדלה לאחר הקידוש, ואם יש לו נר יברך עליו קודם ההבדלה לאחר הקידוש, ואחר ההבדלה יברך שהחיינו, נמצא סדר הברכות יקנה"ז.

(ואם שינה הסדר שהקדים המאוחר ואיחר המוקדם יצא ולא יחזור ויברך, חוץ מאם הקדים הקידוש לברכת היין, שצריך לחזור ולברך ברכת הקידוש, לפי שעשה כדברי בית שמאי כנגד דברי בית הלל, וכל העושה כדברי בית שמאי לא יצא ידי חובתו).

יט אם חל פסח בשבת יכול לעשות המי מלח בשבת, ובלבד שלא יעשה אלא מעט מזעיר מה שצריך לטיבול זה בלבד. ולפי שקשה הדבר לצמצם כל כך, לכן יעשה המי מלח מערב שבת. ואם שכח יעשה בשבת מעט מזעיר.

לד אם חל פסח בשבת צריך לזוהר לרכך החרוסת במשקה מערב שבת, ואם שכח לרככו מערב שבת ירככו בשבת על ידי שינוי, דהיינו שמתחלה יתן המשקה לתוך הכלי ואחר כך יתן לתוכו החרוסת. ויכול לערבו באצבעו או אוזו בכלי ומנענע עד שיתערב.

מט בברכת אשר גאלנו צריך לומר מן הזבחים ואחר כך מן הפסחים, לפי שהזבח היא החגיגה הנאכלת בלילה זה קודם אכילת הפסח, כדי שיהיה הפסח נאכל על השובע. וכשחל פסח במוצאי שבת יש מדקדקין לומר מן הפסחים ומן הזבחים, שהרי אין חגיגה נאכלת בלילה זה כמו שנתבאר למעלה, והזבחים הם החגיגה ושלמי שמחה שמקריבין למחר ביום.

ויש שאין מדקדקין בכך ואומרים הכל נוסח אחד, שהרי אנו מבקשים שיגיענו ה' למועדים הבאים ששים בעבודתו ושם נאכל לשנה הבאה, כשלא יהיה פסח במוצאי שבת, מן הזבחים מתחילה דהיינו מחגיגה שנאכלת בלילה זה ואחר כך מן הפסחים. ואפילו אם על פי חשבון הקביעות המסור בידינו יהיה פסח הבא במוצאי שבת, מכל מקום כשיבנה בית המקדש יקדשו על פי הראייה ואפשר שלא יהיה במוצאי שבת.

לקוטי טעמים ומנהגים

גם כשחל ע"פ בשבת לוקחים הביצה זכר לחגיגה (ודלא כמ"ש באבודרהם) אף שלא קרבה חגיגה אז (תוד"ה אחר פסחים קיד, ב).

במוצאי שבת - (שאינן החגיגה באה בערב פסח שחל להיות בשבת. פסחים סט, ב) נאכל שם - מן הפסחים ומן הזבחים - החגיגה שתבוא למחרתו (שו"ע אדה"ז תע"ג סמ"ט).